

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРОЕКОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

Факультет ветеринарної медицини

Кафедра мікробіології, фармакології та епізоотології

Кваліфікаційна робота на правах рукопису

ОКСЮТОВИЧ МИХАЙЛО ВАСИЛЬОВИЧ

УДК: 619:636.2:615.371

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

**«Епізоотологічний моніторинг, лікування та профілактика хвороб корів
в умовах ТОВ Івниця»**

211 «Ветеринарна медицина»

Подається на здобуття освітнього ступеня «Магістр»

кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень.
Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання
на відповідне джерело

(підпис, ініціали та прізвище здобувача вищої освіти)

Керівник роботи:
Антонюк Анатолій Анатолійович
к.вет.н., доцент

Житомир – 2020

АНОТАЦІЯ

Оксютович М. В. Епізоотологічний моніторинг, лікування та профілактика хвороб корів в умовах ТОВ Івниця. – Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 211 – ветеринарна медицина. – Житомирський національний агроекологічний університет, Житомир, 2020.

У кваліфікаційній роботі представлені результати власних досліджень по лікуванню та профілактиці заразних та незаразних хвороб корів в умовах господарства ТОВ «Івниця». Було проведено аналіз технології утримання різновікових груп корів. Встановлено, що епізоотична ситуація в господарстві, щодо інфекційних та паразитарних хвороб є благополучною. Даного результату було досягнуто за рахунок проведення специфічних та загальних методів профілактики, а саме: проводять двоєразове алергічне дослідження на туберкульоз та серологічне дослідження на лейкоз, бруцельоз та лептоспіроз. Також проводять вакцинацію проти сибірки, сказу та респіраторних хвороб. Для вакцинації корів проти респіраторних хвороб використовують інактивовану вакцину "Инфорс-3".

Встановлено, що з захворювань не заразної етіології зустрічаються хвороби кінцівок, акушерсько-гінекологічні захворювання, хвороби органів травлення та поодинокі випадки хвороб органів дихання. Лікування корів проводиться комплексно з вибором препаратів по принципу індивідуального підходу. Для цього було розроблено заготовки так званих «схем лікування», в залежності від виду патології.

На основі проведеної роботи сформовано висновки та пропозиції виробництву.

Ключові слова: епізоотологічний моніторинг, молочне поголів'я корів, вакцинація, дегельмінтизація, профілактика заразних хвороб, схема-лікування.

ABSTRACT

Oksiutovych M.V. Epizootological monitoring, treatment and prevention of cows' diseases in the conditions of Ivnytsia LLC. - Qualification work on the rights of the manuscript.

Qualifying work for the master's degree in specialty 211 - veterinary medicine. - Zhytomyr National Agroecological University, Zhytomyr, 2020.

The paper presents the results of our research in treatment and prevention of infectious and non-infectious diseases of cows in the economy of LLC "Ivnytsia". The analysis of the technology of keeping different cows' age groups is carried out. It is revealed that the epizootic situation on the farm, in terms of infectious and parasitic diseases is favorable. This result is achieved through specific and general methods of prevention, namely: a two-time allergic test for tuberculosis and a serological test for leukemia, brucellosis and leptospirosis are conducted. Vaccination against anthrax, rabies and respiratory diseases is also carried out. Inactivated "Infors-3" vaccine is used to vaccinate cows against respiratory diseases.

It is revealed that diseases of non-infectious etiology include diseases of the extremities, obstetric and gynecological diseases, diseases of the digestive system and isolated cases of respiratory diseases. Treatment of cows is carried out in combination with the choice of drugs on the principle of individual approach. For this purpose, blanks of so-called "treatment schemes" are developed, depending on the type of pathology. On the basis of the carried out work some conclusions and offers to manufacture are formed.

Keywords: epizootological monitoring, dairy cows, vaccination, deworming, prevention of infectious diseases, treatment regimen.

ЗМІСТ

Анотація	2
ЗМІСТ	4
ВСТУП	5
1. ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ	7
1.1. Технологія утримання і годівля великої рогатої худоби	7
1.2. Загальна профілактика хвороб у великої рогатої худоби	9
1.3. Профілактики заразних хвороб у молочних господарствах	12
2. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ	15
2.1 Матеріали та методи	15
2.2. Характеристика господарства	15
2.3. Результати власних досліджень	21
2.3.1. Епізоотична ситуація та профілактика інфекційних хвороб	21
2.3.2. Поширення хвороб корів в умовах господарства	22
2.3.3. Лікування та профілактика хвороб корів в умовах господарства	25
2.4. Аналіз і узагальнення результатів власних досліджень	29
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	31
СПИСОК ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ	32
ДОДАТКИ	37

ВСТУП

Як відомо, молочне скотарство - одна із стратегічних галузей тваринництва України, що встановлює продовольчу безпеку держави, високий рівень харчових продуктів для населення і високий потенціал по експорту [1]. За 1990-2018 роки в Україні поголів'я корів зменшилось в 4 рази. При цьому майже 76 % поголів'я корів утримується господарствами населення. Обсяги виробництва молока також зменшились більше ніж в 2 рази. З метою підвищення економічної ефективності молочного скотарства в сільськогосподарських підприємствах України, пріоритетним напрямком є підвищення генетичного потенціалу тварин в результаті поліпшення якості потомства і придбання племінних нетелей, покращення умов утримання великої рогатої худоби, а також, що є найбільш важливим при отриманні якісної продукції, робота ветеринарних спеціалістів. Адже саме від ветеринарної служби буде залежати якість первинної продукції, тобто молока. Відомо, що дрібні фермерські господарства, а тим паче сільське населення, нині не мають можливості виробництва високої категорії молока. Тому актуальним питанням є розвиток господарств-холдингів, що в змозі надавати таку продукцію [3, 12].

З метою отримання молока високої категорії, на основі роботи ветеринарних працівників, детально розглянемо ветеринарне забезпечення в умовах підприємства ТОВ «Івниця», Андрушівського р-н. Житомирської обл.

Мета: встановити епізоотичну ситуацію, якість проведення лікувальних та профілактичних заходів корів на господарстві.

Для досягнення даної мети були встановлені наступні завдання:

- встановити умови утримання та годівлі тварин;
- визначити епізоотичну ситуацію щодо заразних хвороб корів;
- провести аналіз профілактичних заходів на господарстві;
- дослідити особливості проведення лікувальних заходів.

Предмет дослідження – епізоотологічний моніторинг, лікування та профілактика хвороб корів в умовах ТОВ «Івниця».

Об'єкт дослідження – заразні та незаразні хвороби корів в умовах господарства.

Методи дослідження. При проведенні моніторингу, щодо наявності та поширення хвороб корів використовували епізоотологічний, клінічний, статистичні методи.

Публікації:

1. Оксютів М.В. Профілактика інфекційних хвороб корів в господарстві ТОВ «Івниця». *Наукові здобутки студентської молоді у ветеринарії.* зб. Матеріалів доп. учасн. XXI-ї наук.-практ. конф. магістрів та бакалаврів. Випуск №11. 30 січня 2020 р. Житомир: ЖНАЕУ 2020. С. 191-193.

2. Антонюк А.А., Оксютів М.В., Кушнір Д.О. Профілактика хвороб великої рогатої худоби на основі контролю якості кормів. *Наукові читання 2020. Сучасні підходи забезпечення здоров'я тварин та якості кормів і харчових продуктів:* Матер. Шостої наук.-практ. конф. лист.-січ. 2019-2020рр. Житомир: 2020. С. 14-16.

3. Максименко О.О., Оксютів М.В., Радзиховський М.Л. Сучасні тенденції розвитку тваринництва в Україні. *Наукові здобутки студентської молоді у ветеринарії.* зб. Матеріалів доп. учасн. XXI-ї наук.-практ. конф. магістрів та бакалаврів. Випуск №11. 30 січня 2020 р. Житомир: ЖНАЕУ 2020. С. 181-183.

Практичне значення одержаних результатів. Встановлена епізоотична ситуація хвороб корів на господарстві. Проведено аналіз лікувальних та профілактичних заходів, а також внесено рекомендації щодо проведення міроприємств з метою зниження захворювань кінцівок корів.

Структура та обсяг роботи. Робота складається з анотації, вступу, огляду літератури, результатів власних досліджень, висновків та пропозицій, списку літературних джерел, додатків, виконана на 32 сторінках комп'ютерного тексту, ілюстрована 7 рисунками, 3 таблицями, містить 5 додатків. Список літературних джерел включає 44 посилань.

ВИСНОВКИ

1. Господарство ТОВ «Івниця» спеціалізується по вирощуванню великої рогатої худоби молочно-м'ясного напрямку. Утримується 1190 голів худоби: з них 547 корів 150 нетелів. Утримання поводитьсь безприв'язним-боксовим методом.

2. Епізоотична ситуація в господарстві благополучна, щодо антропозоонозних хвороб. Згідно плану протиепізоотичних заходів проводяться обов'язкові вакцинації проти сибірки та сказу, алергічні дослідження на туберкульоз, серологічні дослідження на лейкоз, лептоспіроз, бруцельоз. Практикують вакцинацію усього поголів'я проти інфекційного ринотрахеїту, параграпу-3 та респіраторної синцитіальної інфекції.

3. При проведенні моніторингу прояву хвороб незаразної етіології в період з 2016 по 2019 рік, було встановлено, що найвищий відсоток захворювання припадає на хвороби кінцівок – 19 – 35 %, а найменший на хвороби органів дихання – 8 – 11 %. Разом з тим реєструють хвороби органів травлення та акушерсько-гінекологічні.

4. Надання ветеринарної допомоги в умовах господарства проводять в будинку для лікування, де тварини утримуються протягом усього курсу терапії. Це дає можливість, в першу чергу зберегти якість основної маси молока, яке реалізовується щодень. Лікування проводять за попередньо розробленими та затвердженими схемами.

ПРОПОЗИЦІЇ

1. Провести реконструкцію підлоги, та гноетранспортерів в першому та другому будинках, а також звернути увагу на покриття в літніх таборах, з метою профілактики хвороб кінцівок.

2. Проводити вакцинацію корів вакциною «Келтмастер Голд ФП5 Л5», оскільки з її використанням можна профілакувати респіраторні інфекції, захворювання шлунково-кишкового тракту та лептоспіроз.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аграрний сектор економіки України (стан і перспективи розвитку) / за ред. М.В. Присяжнюка, М.В. Зубця, П.Т. Саблука, В. Я. Месель-Веселяка, М. М. Федорова. Київ: ННЦ ІАЕ, 2011. 1008 с.
2. Антонюк А.А., Оксютович М.В., Кушнір Д.О. Профілактика хвороб великої рогатої худоби на основі контролю якості кормів. *Наукові читання 2020. Сучасні підходи забезпечення здоров'я тварин та якості кормів і харчових продуктів*: Матер. Шостої наук.-практ.конф. лист.-січ. 2019-2020рр. Житомир: 2020. С. 14-16.
3. Антощенкова В.В. Стан та перспективи розвитку молочного скотарства України. Вісник Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва. Економічні науки. Харків. ХНАУ. 2015. № 1. С. 90-96.
4. Антощенкова В.В., Кравченко О.М. Економічна ефективність виробництва та реалізації молока в Україні. Актуальні проблеми інноваційної економіки. Харків.: ХНТУСГ. № 3 2016. С. 39-44.
5. Бабенко О. Вітаміни і мінерали: особлива увага. Пропозиція. 2014. № 7-8. С. 192-193.
6. Вертійчук А. І., Маценко М. І. Основи тваринництва і ветеринарної медицини. Київ. Урожай. 2004. 656с.
7. Вирощування ремонтного молодняка сільськогосподарських тварин / за ред. В. М. Гопки. Навч. посібник для студ. с-г. вузів. Київ. Урожай. 1993. 248с.
8. Гайдей О. С. Аналіз захворювань різної етіології у корів українських чорно-рябої та червоно-рябої молочних порід. Науково технічний бюлетень. 2013. Вип. 14. С. 150-154.
9. Галатюк О. Є., Радзиховський М. Л. Організація профілактичних та оздоровчих заходів при інфекційних хворобах тварин. Методичний посібник. Житомир. Рута. 2013. 456с.

10. Галка І. В. Фузобактеріоз великої рогатої худоби (біологічні властивості збудника та розробка методу лабораторної діагностики) : автореф. дис. ... канд. вет. наук : 16.00.03. НААН України, ННЦ "Ін-т експерим. і клініч. вет. медицини". Харків. 2013. 20 с.
11. Горовий Л. В. Субклінічні мастити. Ветеринарна медицина України. 2009. № 6. С. 21–22.
12. Гутович В. Тваринництво: курс на відновлення галузі. Урядовий кур'єр. 2018. С. 3 – 7.
13. Демидов Н. В. Гельминтозы животных : справочник. Москва. 1997. 335 с.
14. Довгій Ю. Ю. Поширення та терапія фасціольозу жуйних тварин у Житомирській області. Ветеринарна медицина України. 2006 № 7 С. 19 – 22.
15. Думова В. В. и др.. Распространение вируса парагриппа-3 крупного рогатого скота у жвачных животных и патоморфологические изменения. ФГУ"ВНИИЗЖ". 2011. URL : http://www.vetkuban.com/num3_20126.html
16. Зубець М. В. Сірацький Й. З., Данилкін Я. Н. Вирощування ремонтних телиць. Київ. Урожай. 1993. 135с.
17. Іванченко М. М., Рубан Ю. Д. Годівля та утримання високопродуктивних корів. Київ. Урожай. 1991. – 80 с.
18. Інтенсивні методи використання молочного стада / Костенко В. І. та ін. Київ. Урожай. 1990. 192 с.
19. Інфекційні хвороби великої рогатої худоби і ветсанекспертиза продуктів забою при них : навч. посіб. / Р. Й. Кравців та ін. Львів. 2001. 394 с.
20. Кавенькин Н. А., Кузьмин В. А., Ламаренко М. Н., и др. Особенности эпизоотологического процесса при острых вирусных респираторных болезнях КРС. Ветеринарный консультант. Москва. 2005. № 5. С. 8-12.

21. Кичун І. В. Лікуємо тварин новими препаратами. Огородник. Дім, сад, город. 2012. № 11. С. 24-25.
22. Кондрахін І. П., Левченко В. І., Влізло В. В. Диспансеризація високопродуктивних корів – основа профілактики внутрішніх хвороб. Ветеринарна медицина України. 2011. № 9. С. 29–33.
23. Корейба Л. В. Мастит та особливості його прояву у корів. Мир ветеринари. 2012. № 5. С. 68–69.
24. Красочко П. М. Парагрип-3 великої рогатої худоби. 2011. URL : <http://www.hvoroby-tvaryn.ru>.
25. Кучер Л. Ю., Кучер А. В. Шляхи підвищення ефективності виробництва молока на інноваційній основі. Економіка АПК. 2013. № 3. С. 70–75.
26. Кучерук М., Засекін Д. Нутрицевтики – шлях до екологічної та безпечної продукції тваринництва. Тваринництво України. 2013. № 7-8. С. 22-25.
27. Куян Наталія. Молочний світ України. Ефективне тваринництво. 2011. №3. С. 9-12.
28. Максименко О.О., Оксютович М.В., Радзиховський М.Л. Сучасні тенденції розвитку тваринництва в Україні. *Наукові здобутки студентської молоді у ветеринарії*. зб. Матеріалів доп. учасн. XXI-ї наук.-практ. конф. магістрів та бакалаврів. Випуск №11. 30 січня 2020 р. Житомир: ЖНАЕУ 2020. С. 181-183.
29. Мальцев С. А. Комплексная программа по контролю мастита в молочном животноводстве. Ветеринария сельскохозяйственных животных. 2010. № 11. С. 13–20.
30. Мандигра М. С., Кулинич С. М. Грибкові ураження копитець у молочних корів окремих господарств Полтавщини. [Наук.-техн. бюлетень Ін-ту біології тварин та Держ. н.-д. контрол. ін-ту ветпрепаратів та корм. добавок](#). 2009. Вип. 10. № 4. С. 165-169.

31. Мастит сільськогосподарських тварин : методичні рекомендації для лікарів ветеринарної медицини. Харута Г. Г. та ін. Київ. 1997. 28 с.
32. Молочне скотарство – стратегічна галузь тваринництва України. Аграрний тиждень України. URL: <https://a7d.com.ua/analtika/499-molochne-skotarstvo-strategchna-galuz-tvarinnictva-ukrani.html>.
33. Оксютрович М.В. Профілактика інфекційних хвороб корів в господарстві ТОВ «Івниця». *Наукові здобутки студентської молоді у ветеринарії*. зб. Матеріалів доп. учасн. XXI-ї наук.-практ. конф. магістрів та бакалаврів. Випуск №11. 30 січня 2020 р. Житомир: ЖНАЕУ 2020. С. 191-193.
34. Определитель бактерий Берджи / Перевод с английского Ред. Дж.Хоулт. и др.– М.: Мир. – Том 2. – 1997. – 537с.
35. Офіційний веб сайт Держкомстату України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
36. Паратрип-3 крупного рогатого скота. Ветеринарний портал. 2010. URL : <http://www.portal.nau.kiev.ua>
37. Практикум із загальної епізоотології / Литвин В.П. та ін. Київ : ВЦ НАУ, 2003. 175 с.
38. Рубан Ю. Д. Скотарство і технологія виробництва молока та яловичини. Підручник для студентів вищих навчальних закладів. Видання 2-ге, доповн. і перпроблене. Х.: «Еспада». 2005. – 576с.
39. Семенда Д.К., Семенда О.В. Державна підтримка у відновленні галузі молочного скотарства. Молодий вчений. 2018. № 3(1). С. 377-380.
40. Фотіна Т. І., Улько Л. Г. Система протиепізоотичних заходів при гнійно-некротичних ураженнях копитець у корів, викликаних асоціацією умовно-патогенних мікроорганізмів. [Наук.-техн. бюлетень Ін-ту біології тварин та Держ. н.-д. контрол. ін-ту ветпрепаратів та корм. добавок](#). 2009. Вип. 10. № 4. С. 318-322.

41. Шпилевая Л. А. Микрофлора молока, выделяемая при субклиническом мастите у коров / Л.А. Шпилевая // Збірник наукових праць Луганського ДАУ. – 2001. – С. 86–88.

42. Ярчук Б. М., Вербицький П. І. Загальна епізоотологія. Біла Церква. БДАУ. 2002. 656с.

43. Pitkälä A. Bovine mastitis in Finland 2001 – Prevalence, distribution of bacteria, and antimicrobial resistance. / A. Pitkälä, M. Haveri, S. Pyörälä // J. Dairy Sci. – 2004. – Vol. 87. – P. 2433–2441.

44. Prescott S. C. The determination of number of body cells in milk by a direct method / S. C. Prescott, R. S. Breed // J. Infekt. diseases.-- 1950. – № 7. – P. 130, 204.